

Sygn. akt III AUa 878/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Mazur
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban (spr.) SSA Bożena Grubba
Protokolant:	stażysta Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy Z. H.

z udziałem zainteresowanego W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 października 2012 r., sygn. akt IV U 2687/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 878/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 października 2011 r., znak: (...), na podstawie art. 107 § 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1, art. 115 § 1 i 2, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) w związku z art. 31 i art. 32 oraz art. 83a ust. 1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zmienił decyzję z dnia 11 kwietnia 2005 r. znak: (...) orzekającą o odpowiedzialności Z. H. jako byłego współnika spółki cywilnej (...) (NIP: (...) REGON (...)) poprzez stwierdzenie, że Z. H. jest odpowiedzialny za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: 1. ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2000 r. do lipca 2002 r., w łącznej kwocie 218.467,67 zł, w tym 128.990,27 zł należności głównej, 89.208,20 zł odsetek i 269,20 zł kosztów egzekucyjnych; 2. ubezpieczenie zdrowotne za okres od listopada 2000 r. do lipca 2002 r., w łącznej kwocie 51.316,60 zł, w tym 29.905,10 zł należności głównej, 21.351,00 zł odsetek i 60,50 zł kosztów egzekucyjnych; 3. Fundusz Pracy

i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od listopada 2000 r. do lipca 2002 r., w łącznej kwocie 15.356,00 zł, w tym 9.106,90 zł należności głównej i 6.249,10 zł odsetek. W uzasadnieniu organ rentowy stwierdził, że w związku z wnioskiem Z. H. o umorzenie należności wynikających z decyzji z dnia 11 kwietnia 2005 r. znak (...) dokonał ponownej analizy stanu faktycznego i prawnego sprawy dotyczącej przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania powstałe z tytułu nieuregulowanych składek przez spółkę (...) S.C. i na podstawie zaświadczenia z Urzędu Miasta T., pisma z dnia 30 sierpnia 2002 r. o rozwiązaniu spółki cywilnej, pisma do Urzędu Miasta T. o likwidacji działalności gospodarczej, formularza RG-2 o wykreśleniu podmiotu z krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, NIP-D o wystąpieniu wspólnika ze spółki, dokumentów wyrejestrowania (...) oraz dokumentów znajdujących się w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS ustalono, iż Z. H. prowadził działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej (...)C. w okresie od 1 listopada 1999 r. do 31 sierpnia 2002 r., w związku z czym uległa zmianie kwota i jego zakres odpowiedzialności jako wspólnika (...).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony Z. H., który zażądał jej zmiany i orzeczenie o odpowiedzialności Z. H. jako byłego wspólnika spółki cywilnej (...) do czasu, gdy spółka ta przestała istnieć jako podmiot obrotu prawnego i zmianę wysokości zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek. W uzasadnieniu podał, że wbrew twierdzeniom organu rentowego, Z. H. przestał być (...) spółki (...) z dniem 31 sierpnia 2001 r., gdyż 17 lipca 2001 r. złożył na piśmie oświadczenie skierowane do jego wspólnika W. R. o wypowiedzeniu swojego udziału w spółce z dniem 31 sierpnia 2001 r., które to oświadczenie zostało przyjęte do wiadomości i poparte podpisem przez W. R.. W tej sytuacji spółka przestała istnieć 31 sierpnia 2001 r., a nie z chwilą złożenia wniosku o wykreślenie z ewidencji działalności przez Z. H..

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 grudnia 2010 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie odwołania, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2012 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego W. R..

Wyrokiem z dnia 18 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w pkt. I zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że wnioskodawca Z. H. jest odpowiedzialny za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: 1) na ubezpieczenia społeczne za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 76.781,35 zł, z tytułu odsetek 61.625,10 zł 2) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 18.559,45 zł, z tytułu odsetek 15.374 zł, 3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 5.405,73, z tytułu odsetek 4.291,70 zł . W pkt II oddalił odwołanie w pozostałej części.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne. Od 1 maja 2000 r. Z. H. i W. R. byli jedynymi wspólnikami spółki cywilnej (...) w T., kiedy to ten ostatni zastąpił wspólnika J. N.. Ubezpieczony działał w niej do czerwca/lipca 2001 r., kiedy to na skutek nieporozumień z W. R. – któremu to zarzucał nieprawidłowości finansowe - zaprzestał jakichkolwiek działań w ramach spółki i od lipca 2001 r. podjął prace w spółce (...). Na skutek zawiadomienia z dnia 2 lutego 2001 r. Z. H. i W. R. o przekształceniu spółki cywilnej Firma Produkcyjno-Handlowo-Uslugowa (...)C. z siedzibą w T. z dniem 30 marca 2001 r. w osoby fizyczne, Prezydent Miasta T. decyzją z dnia 23 lutego 2001 r. (H. (...)- (...)) wykreślił ww. spółkę cywilną z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 30 marca 2001 r. Jednocześnie w dniu 7 lutego 2001 r. do ewidencji działalności gospodarczej jako przedsiębiorca został wpisany Z. H. pod nazwą przedsiębiorstwa Firma Produkcyjno-Handlowo-Uslugowa (...). Równolegle W. R. również otworzył własną działalność gospodarczą pod firmą (...). W dniu 17 lipca 2001 r. Z. H. wysłał do W. R. pismo zatytułowane „Wypowiedzenie udziału w Spółce Cywilnej”, w którym wskazał, że w związku z brakiem możliwości dalszej współpracy na niwie spółki cywilnej, spowodowanej całkowitą utratą zaufania do W. R. jako wspólnika, na zasadzie art. 869 § 2 kc składa wypowiedzenie swojego udziału w spółce ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2001 r. Podał, że z upływem terminu wypowiedzenia zobowiązuje się od odstąpić w całości od podziału majątku spółki i prawa do udziału w zyskach pod warunkiem, że W. R. przejmie pełną odpowiedzialność za wszelkie długi spółki wobec osób trzecich, a tym samym uwolni go od tej odpowiedzialności. Ponadto oznajmił, że nie będzie zgłaszać sprzeciwu w przypadku przystąpienia do spółki wskazanej przez W. R. osoby na miejsce ubezpieczonego, w celu kontynuowania przez spółkę działalności gospodarczej. Pismo zostało odebrane i podpisane przez W. R.. W piśmie Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych i Administracji Departamentu Zezwoleń i Koncesji (ZK-I/1- (...)) z dnia 24 października, skierowanego do Z. H. i W. R. jako współników spółki cywilnej Biuro ochrony Osób i Mienia oraz Zabezpieczenia (...) z siedzibą w T., udzielono odpowiedzi na wniosek z dnia 17 lipca 2001 r. w sprawie udzielenia informacji, jak można scedować koncesję z dnia 19 stycznia 2000 r. na W. R.. Wskazano w nim, w jaki sposób jest możliwe przepisanie ww. koncesji, w związku z „zamiarem wystąpienia ze spółki (...)”. W dniu 30 sierpnia 2002 r. pełnomocnik Z. H. wysłał do W. R. pismo zatytułowane „Rozwiązanie umowy spółki cywilnej”, w którym wskazał, że na zasadzie art. 869 § 2 kc rozwiązuje z nim umowę spółki cywilnej (...) z siedzibą w T. i wypowiada udział w przedmiotowej spółce ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2002 r., jednocześnie informując, iż z dniem 31 sierpnia 2002 r. Z. H. zakończył działalność gospodarczą jako przedsiębiorca i o powyższym poinformował stosowne urzędy. W dniu 31 sierpnia 2002 r. Z. H. złożył do Głównego Urzędu Statystycznego wniosek o skreślenie osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...). W dniu 2 września 2002 r. Z. H. zgłosił swoje wystąpienie ze spółki cywilnej (...) z dniem 31 sierpnia 2002 r. do Urzędu Skarbowego i jako podatnik VAT-u pismem z dnia 30 kwietnia 2004 r. Pismem z dnia 5 września 2002 r. Z. H. zgłosił likwidację prowadzonej przez siebie działalności do Urzędu Miasta T. z dnia 31 sierpnia 2002 r. Decyzją z dnia 11 kwietnia 2005 r., znak: (...), na podstawie art. 115 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późno zm.) w związku z art. 31, art. 24 ust. 5d oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. orzekł o odpowiedzialności W. R. jako współnika, za zobowiązania spółki cywilnej (...) z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: 1. ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2000 r. do października 2002 r., w łącznej kwocie 237.645,53 zł, w tym 139.542,93 zł należności głównej, 94.342,60 zł odsetek, 2.440 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 320 z tytułu kosztów upomnienia; 2. ubezpieczenie zdrowotne za okres od listopada 2000 r. do kwietnia 2004 r., w łącznej kwocie 60.621,74 zł, w tym 36.682,04 zł należności głównej, 23.204,40 zł odsetek 580 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 155,30 z tytułu kosztów upomnienia; 3. Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od listopada 2000 r. do października 2002 r., w łącznej kwocie 17.718,54 zł, w tym 10.369,74 zł należności głównej, 7.118 zł odsetek, 180 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 50,80 z tytułu kosztów upomnienia. Decyzją z dnia 11 kwietnia 2005 r., znak: (...), na podstawie art. 115 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późno zm.) w związku z art. 31, art. 24 ust. 5d oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. orzekł o odpowiedzialności Z. H. jako współnika, za zobowiązania spółki cywilnej (...) z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: 1. ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2000 r. do października 2002 r., w łącznej kwocie 237.645,53 zł, w tym 139.542,93 zł należności głównej, 94.342,60 zł odsetek, 2.440 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 320 z tytułu kosztów upomnienia; 2. ubezpieczenie zdrowotne za okres od listopada 2000 r. do kwietnia 2004 r., w łącznej kwocie 60.621,74 zł, w tym 36.682,04 zł należności głównej, 23.204,40 zł odsetek 580 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 155,30 z tytułu kosztów upomnienia; 3. Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od listopada 2000 r. do października 2002 r., w łącznej kwocie 17.718,54 zł, w tym 10.369,74 zł należności głównej, 7.118 zł odsetek, 180 zł z tytułu dodatkowej opłaty i 50,80 z tytułu kosztów upomnienia. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Toruniu J. G. postanowieniem z dnia 24 maja 2010 r. w sprawie KM 95/06, umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku ZUS oddział w T. przeciwko W. R., gdyż egzekucja była bezskuteczna. W dniu 19 października 2011 r. na skutek wniosku ubezpieczonego o umorzenie należności wynikających z decyzji z dnia 11 kwietnia 2005 r. znak (...), organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie wnioskodawcy było częściowo uzasadnione i skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji chociaż nie tylko z przyczyn wskazanych w odwołaniu. Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio, m.in. art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2005, Nr 8, poz. 60), z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika zaś, że do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. W myśl art. 115 § 1 i 2

ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2005, Nr 8, poz. 60) wspólnik spółki cywilnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki oraz za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem, oraz zaległości wymienione w art. 52 powstałe w czasie, gdy był on wspólnikiem, a zgodnie z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) przepis ten stosuje się również do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ubezpieczony podnosił, iż wystąpił ze spółki w dniu 31 sierpnia 2001 r. i dlatego nie powinien odpowiadać za zobowiązania spółki powstałe po tym okresie. Sąd dał wiarę ubezpieczonemu, że ten na skutek nieporozumień ze wspólnikiem zaprzestał uczestniczenia w jakakolwiek sposób w prowadzeniu spraw spółki od czerwca/lipca 2001 r. i że wysłał do Włodzimierza Rafalskiego pismo z dnia 17 lipca 2001 r. o wypowiedzeniu udziału w spółce cywilnej EGIDA z dniem 31 sierpnia 2001 r., które do niego dotarło i które on podpisał. Art. 869 § 2 kpc stanowi, że z ważnych powodów wspólnik może wypowiedzieć swój udział bez zachowania terminów wypowiedzenia, chociażby spółka była zawarta na czas oznaczony. Jest to jednostronne oświadczenie woli wypowiadającego wspólnika, które musi być jedynie zgłoszone pozostałym wspólnikom. Ważne powody uzasadniające wypowiedzenie udziału w spółce mogą mieć charakter subiektywny, jak i obiektywny, mogą odnosić się do sytuacji danego wspólnika czy też do zachowania pozostałych wspólników (por. powody przytaczane przez J. Gudowskiego (w:) G. Bieniek, Komentarz, t. II, 2006, s. 696; A.W. Wiśniewskiego, Prawo..., t. I, s. 92). W szczególności wskazać można na sytuację rodzinną wspólnika, jego długotrwałą chorobę, dłuższą nieobecność spowodowaną na przykład wyjazdem. Wypowiedzenie mogą też uzasadniać: naruszenie obowiązku lojalności przez pozostałych wspólników, zaprzestanie przez pozostałych wspólników współdziałania dla określonego celu, ich uczestnictwo w działaniach i podmiotach konkurencyjnych, nieuczciwe postępowanie lub nierzetelne wykonywanie obowiązków przez pozostałych wspólników, konflikt z pozostałymi wspólnikami uniemożliwiający zgodne współdziałanie w spółce. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie zaistniały „ważne powody”, gdyż z uwagi na utratę zaufania ubezpieczonego w stosunku do wspólnika uniemożliwiało kontynuowanie przez nich razem wspólnej działalności gospodarczej. Ponieważ w spółce było dwóch wspólników, wypowiedzenie udziału przez ubezpieczonego spowodowało rozwiązanie spółki. Spółka cywilna jako umowa nie może istnieć z udziałem tylko jednej strony. Zatem do rozwiązania spółki doszło z dniem 31 sierpnia 2001 r. i za zobowiązania powstałe po tym dniu ubezpieczony nie odpowiada. Ponadto należy w tym miejscu podkreślić, że ubezpieczony nawet przed tą datą – od czerwca/lipca 2001 r. - zaprzestał faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej (...), co potwierdza nawet skonfliktowany z nim były wspólnik W. R.. Natomiast okoliczność, że ubezpieczony dopiero rok później zgłosił do stosownych urzędów, iż przestał być wspólnikiem spółki cywilnej (...) nie ma znaczenia w sprawie, jako że skutecznie uczynił to już wcześniej oświadczeniem z dnia 17 lipca 2001 r. Powyższe rozważania należy wobec tego uzupełnić z całą mocą uwagami dotyczącymi wymagań formalnych, którym winna odpowiadać decyzja stwierdzająca odpowiedzialność wspólnika spółki cywilnej za składki na ubezpieczenia społeczne. Organ rentowy sporządzając decyzję o odpowiedzialności wspólnika spółki cywilnej za zobowiązania składkowe powinien zmanifestować w niej, iż osoba, której decyzja ta dotyczy ponosi odpowiedzialność solidarną z innymi osobami, na których taka odpowiedzialność ciąży. Do takiego wniosku prowadzi analiza przepisu art. 115 § 1 Ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Dochowanie tego wymogu jest konieczne dla uniknięcia jakichkolwiek wątpliwości co do zakresu odpowiedzialności danej osoby, przede wszystkim zaś dla zagwarantowania jej osobistego prawa związanego z ewentualnymi roszczeniami regresowymi do pozostałych osób ponoszących w danym przypadku odpowiedzialność za cudzy dług, które to prawo winno być respektowane przez każdego wierzyciela, a zatem i organ rentowy (por. wyrok NSA z 5 września 2006 r. I FSK 1227/05 LEX nr 264049, wyrok NSA z dnia 2 czerwca 2006 r. I FSK 1015/05, niepubl.). Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszym postępowaniu. Wskazane uchybienie miało miejsce przy wydaniu zaskarżonej decyzji z dnia 19 października 2011 r., gdyż organ rentowy wydał ją jedynie wobec ubezpieczonego Z. H. i nie określił w jej sentencji jego odpowiedzialności solidarnej razem ze wspólnikiem, zainteresowanym W. R., wobec którego została wydana osobna decyzja administracyjna, w której nie wskazano również, że ponosi on odpowiedzialność solidarną. Takie uchybienie pozbawia pewności w zakresie skutków odpowiedzialności dłużników solidarnych. Zauważyć trzeba, że istota odpowiedzialności solidarnej wynika z art. 366 § 1 kc, do którego odsyła art. 91 Ordynacji podatkowej, a który na podstawie odesłania zawartego w art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma również zastosowanie w sprawach o ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z pierwszym z tych przepisów

kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel (tu: organ rentowy) może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Oznacza to, że organ rentowy może wszcząć postępowanie przeciwko jednemu ze współników spółki cywilnej albo wobec każdego z nich z osobna i wydać w stosunku do każdego z nich decyzję, jeżeli zachodzą przesłanki z art. 115 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej. Jednak to, iż odpowiedzialność ta ma charakter solidarny powinna być jednoznacznie wyeksponowana w decyzji, czego w niniejszym postępowaniu organ rentowy nie uczynił. W tym kontekście należy uznać za słuszne, że doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 115 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w decyzji rozstrzygającej o odpowiedzialności współnika spółki cywilnej z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne nie musi być wskazane, że odpowiedzialność ta ma charakter solidarny z drugim ze współników. Takie samo stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt SA/Rz 2135/01),), które Sąd Okręgowy w pełni akceptuje i przyjmuje jako własne. Sąd stwierdził w nim, że organ podatkowy zobowiązany jest wydać decyzję o odpowiedzialności wszystkich byłych współników spółki cywilnej, czyli wszystkich osób trzecich, które w danej sytuacji występują, decyzje nieuwzględniające solidarnej odpowiedzialności należy uznać za podejmowane z naruszeniem prawa materialnego. W uzasadnieniu wskazał, że dopuszczalne jest orzekanie o odpowiedzialności byłych współników Spółki, ale należy podkreślić, że z mocy art. 115 ordynacji podatkowej odpowiedzialność ta jest odpowiedzialnością solidarną. W kwestii odpowiedzialności solidarnej art. 91 ordynacji podatkowej odsyła wprost do przepisów kodeksu cywilnego. Chodzi tutaj o solidarność dłużników (solidarność bierna), którą normuje art. 366 kc, zgodnie z którym każdy z dłużników zobowiązany jest do spełnienia całego świadczenia, tak jakby był jedynym dłużnikiem. Wierzyciel zaś może żądać spełnienia całości lub części świadczenia - według własnego wyboru - od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna. Odpowiedzialność byłych współników spółki cywilnej powstaje - zgodnie z ogólną regułą odpowiedzialności osób trzecich - po doręczeniu decyzji orzekającej o takiej odpowiedzialności. Zdaniem Sądu organ podatkowy zobowiązany jest wydać decyzję o odpowiedzialności wszystkich byłych współników spółki cywilnej czyli wszystkich osób trzecich, które w danej sytuacji występują. Dopiero po wydaniu takiej decyzji każdy z byłych współników jest zobowiązany do zapłaty całej zaległości podatkowej, a w przypadku gdy dobrowolnie nie wykona zobowiązania organ podatkowy może wskazać od którego byłego współnika lub od których byłych współników zażąda zapłaty. To samo stanowisko przedstawił Naczelny Sąd Administracyjny w Łodzi w wyroku z dnia 5 listopada 2003 r. (sygn. akt SA/Łd 452/02). W ocenie Sądu Okręgowego, odnosząc przedstawione wyżej konstatacje do realiów niniejszej sprawy, należy uznać, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. dotycząca Z. H., nie była prawidłowa, gdyż nie określała odpowiedzialności solidarnej z drugim współnikiem zainteresowanym W. R. w spornych okresach. Spowodowało to konieczność częściowego uwzględnienia odwołania i zmiany zaskarżonej decyzji. Organ rentowy przy wydawaniu decyzji w oparciu o art. 115 § 1 Ordynacji podatkowej jest zobowiązany do przestrzegania odpowiedzialności solidarnej. Wydanie jednej decyzji ma znaczenie przy egzekucji długu. W przypadku bowiem dwóch decyzji w jednej sprawie bez określenia o odpowiedzialności solidarnej nie wiadomo kto i w jakiej wysokości miałby zapłacić zaległe składki. Rozstrzygając w niniejszej sprawie Sąd mógł określić kwestię odpowiedzialności tylko do sierpnia 2001r. Rozważania dotyczące odpowiedzialności solidarnej dotyczą całości zobowiązania z tytułu składek określonego w zaskarżonej decyzji jednak wnioskodawca Z. H. nie skarżył całego okresu. W wyroku Sąd nie uwzględnił kwot, które wnioskodawca uiszczył na poczet zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek ponieważ Sąd dokonuje oceny legalności decyzji na podstawie stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania przez organ rentowy. Sąd w wyroku wskazał jedynie wysokość zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek za okres od grudnia 2000 do sierpnia 2001. Dlatego Sąd na mocy art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że: I. stwierdził, że wnioskodawca Z. H. jest odpowiedzialny za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: 1) na ubezpieczenia społeczne za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 76.781,35 zł (słownie: siedemdziesiąt sześć tysięcy siedemset osiemdziesiąt jeden złotych 35/100) z tytułu odsetek 61.625,10 zł (słownie: sześćdziesiąt jeden tysięcy sześćset dwadzieścia pięć złotych 10/100), 2) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 18.559,45 zł (słownie: osiemnaście tysięcy pięćset pięćdziesiąt dziewięć złotych 45/100) z tytułu odsetek 15.374 zł (słownie: piętnaście tysięcy trzysta siedemdziesiąt cztery złote

00/100), 3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od: 12/2000r. do 08/2001r. z tytułu składek 5.405,73 (słownie: pięć tysięcy czterysta pięć złotych 73/100), z tytułu odsetek 4.291,70 zł (słownie: cztery tysiące dwieście dziewięćdziesiąt jeden złotych 70/100), a w pozostałej części na mocy art. 477^{((14))} § 1 kpc odwołanie oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając mu: naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 115 § 1 i 2 ustawy z dnia 29.08.1997 r. - Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie odpowiedzialności ubezpieczonego za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek za okres i w kwotach odpowiednio: na ubezpieczenia społeczne za okres od 12/2000 r. do 08/2001 r. z tytułu składek: 76.781,35 zł, z tytułu odsetek: 61.625,10 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za okres za okres od 12/2000 r. do 08/2001 r. z tytułu składek: 18.559,45 zł, z tytułu odsetek: 15.374 zł, na Fundusz Pracy za okres za okres od 12/2000 r. do 08/2001 r. z tytułu składek: 5.405,73 zł, z tytułu odsetek: 4.291,70 zł; naruszenie prawa procesowego, tj. przepisów art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego prowadzący do błędnych ustaleń. Mając powyższe na uwadze powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I Instancji. W uzasadnieniu apelujący w szczególności podniósł, że sąd wydając zaskarżony wyrok dokonał błędnych ustaleń faktycznych co do daty rozwiązania spółki cywilnej, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja jest bezzasadna i jako taka nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że celem postępowania apelacyjnego jest ponowne rozpoznanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym, przy czym ocena zarzutów odnoszących się do naruszenia prawa materialnego może być dokonana jedynie na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Oczywistą konsekwencją powyższego jest, iż co do zasady rozważenie podniesionych zarzutów naruszenia prawa procesowego, mogącego potencjalnie skutkować błędnymi ustaleniami faktycznymi, winno poprzedzać ocenę zarzutów materialno-prawnych. Zaznaczyć zatem wypada, iż Sąd Apelacyjny przeprowadził kontrolę instancyjną według wskazanego schematu i dla zachowania przejrzystości wyводу prawnego zachowuje go w niniejszym uzasadnieniu.

Zwrócić można uwagę, że skarżący obok zarzutu naruszenia prawa materialnego podniósł zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego prowadzący do błędnych ustaleń. Z uzasadnienia apelacji wynika zaś, że skarżący upatruje wskazanego uchybienia przepisom postępowania w błędnym ustaleniu przez Sąd Okręgowy daty rozwiązania spółki cywilnej. Wyjaśnić zatem wypada, iż Sąd Okręgowy w swoich ustaleniach faktycznych odnotował zarówno, iż „w dniu 17 lipca 2001 r. Z. H. wysłał do W. R. pismo zatytułowane „Wypowiedzenie udziału w Spółce Cywilnej”, w którym wskazał, że w związku z brakiem możliwości dalszej współpracy na niwie spółki cywilnej, spowodowanej całkowitą utratą zaufania do W. R. jako współnika, na zasadzie art. 869 § 2 kc składa wypowiedzenie swojego udziału w spółce ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2001r.”, jak i, że „w dniu 30 sierpnia 2002 r. pełnomocnik Z. H. wysłał do W. R. pismo zatytułowane „Rozwiązanie umowy spółki cywilnej”, w którym wskazał, że na zasadzie art. 869 § 2 kc rozwiązuje z nim umowę spółki cywilnej (...) z siedzibą w T. i wypowiada udział w przedmiotowej spółce ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2002 r.”. Stwierdzić zatem należy, iż skarżący w istocie kwestionuje nie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, a dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną, co do przyjętej daty rozwiązania spółki cywilnej. W konsekwencji też, Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Przechodząc z kolei do omówienia materialnej podstawy rozstrzygnięcia, już w tym miejscu wskazać należy, iż zaskarżony wyrok nie narusza prawa. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nie tylko prawidłowo ustalił stan faktyczny, ale i na jego podstawie dokonał trafnej oceny prawnej, dając temu wyraz w uzasadnieniu wydanego wyroku.

Mając na uwadze, że w wywiezionej apelacji ubezpieczony zasadniczo kwestionuje ocenę prawną Sądu Okręgowego w zakresie przyjętej daty rozwiązania spółki cywilnej, wskazać można, iż Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji.

W uzupełnieniu tylko w całości trafnego wyводу prawnego Sądu Okręgowego dodać można, iż wypowiedzenie jest jednostronną czynnością prawną, której skutkiem jest wygaśnięcie stosunku prawnego o charakterze zobowiązaniowym. Dokonywane jest w drodze oświadczenia woli strony i powoduje rozwiązanie umowy ze skutkiem na przyszłość (ex nunc). Wypowiedzenie stanowi typowy sposób rozwiązania z woli jednej strony stosunków prawnych o charakterze ciągłym i w zasadzie bezterminowym (por. art. 365¹ k.c.). W przypadku spółki prawo do wypowiedzenia umowy przysługuje każdemu wspólnikowi. Jest to jego prawo kształtujące. Przepisy art. 869 k.c. posługują się terminem "wypowiedzenie udziału". Wspólnik występuje ze spółki, wypowiadając swój udział. Pojęcie "udział" należy w tym przypadku rozumieć jako udział w spółce, a więc zarówno status strony stosunku prawnego spółki, jak i pochodny wobec niego udział we wspólnym majątku (który i tak nie jest określony). W istocie czynność ta stanowi wypowiedzenie umowy spółki (K. Pietrzykowski (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2004, s. 570, proponuje określenie "wypowiedzenie stosunku spółki" czy też "wypowiedzenie członkostwa w spółce").

Przepis art. 869 § 2 k.c., mający charakter bezwzględnie obowiązujący, przewiduje wypowiedzenie, które można określić jako "nadzwyczajne". Jest ono możliwe zarówno w przypadku, gdy spółkę zawarto na czas nieoznaczony, jak i wówczas, gdy została zawarta na czas określony. Charakteryzuje się ponadto tym, że może nastąpić tylko z ważnych powodów. Poza tym nie wymaga zachowania terminu wypowiedzenia, a więc następuje ze skutkiem natychmiastowym. Prawo do wypowiedzenia umowy w tym trybie przysługuje każdemu wspólnikowi i może być zrealizowane w każdym momencie istnienia spółki. Ponadto prawa tego nie można w umowie spółki czy uchwale wspólników wyłączyć bądź w jakikolwiek sposób ograniczyć. W świetle art. 869 § 2 in fine k.c. bowiem zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.

Podstawą nadzwyczajnego wypowiedzenia udziału w spółce cywilnej są "ważne powody", których zaistnienie uzasadnia dokonanie wypowiedzenia przez wspólnika. Ocena "ważnych powodów" ma charakter jednostkowy, dokonywana jest na podstawie konkretnych okoliczności danego przypadku. Ważne powody uzasadniające wypowiedzenie udziału w spółce mogą mieć charakter subiektywny, jak i obiektywny, mogą odnosić się do sytuacji danego wspólnika czy też do zachowania pozostałych wspólników (por. powody przytaczane przez J. Gudowskiego (w:) G. Bieniek, Komentarz, t. II, 2006, s. 696; A.W. Wiśniewskiego, Prawo..., t. I, s. 92). W szczególności wskazać można na sytuację rodzinną wspólnika, jego długotrwałą chorobę, dłuższą nieobecność spowodowaną na przykład wyjazdem. Wypowiedzenie mogą też uzasadniać: naruszenie obowiązku lojalności przez pozostałych wspólników, zaprzestanie przez pozostałych wspólników współdziałania dla określonego celu, ich uczestnictwo w działaniach i podmiotach konkurencyjnych, nieuczciwe postępowanie lub nierzetelne wykonywanie obowiązków przez pozostałych wspólników, konflikt z pozostałymi wspólnikami uniemożliwiający zgodne współdziałanie w spółce /por. Andrzej Kidyba, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, art. 869, LEX, 2010/.

Podobnie ważne powody określił w Komentarzu do art.869 Kodeksu cywilnego, LEX/el., 2010 Roman Elias. Ważne powody, które umożliwiają wspólnikowi wystąpienie ze spółki w każdym czasie, bez zachowania okresów wypowiedzenia, niezależnie od tego, co zapisane zostało odnośnie do tej kwestii w umowie spółki, mogą być następujące: dłuższa choroba wspólnika, z którą wiąże się niemożność funkcjonowania w spółce, zmiana miejsca zamieszkania, niemożność pogodzenia działalności prowadzonej w spółce z piastowaniem stanowiska o charakterze publicznym (z uwagi na przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne), utrata zaufania pomiędzy wspólnikami, działanie przez jednego lub kilku wspólników w taki sposób, że wyrządza to szkodę pozostałym wspólnikom, niemożność

porozumienia się pomiędzy wspólnikami, osiągnięcie przez wspólnika określonego wieku, który utrudnia mu wspólne prowadzenie działalności gospodarczej, recesja w gospodarce, sprzeniewierzenie się przez wspólnika wspólnemu celowi gospodarczemu (wyrok SA w Katowicach z dnia 23 lutego 1994 r., I ACr 847/93). Jak wynika z powyższego wyliczenia, do ważnych powodów zalicza się zarówno zdarzenia dotyczące występującego wspólnika, jak i te, które dotyczą pozostałych wspólników. Mogą to być również zdarzenia o charakterze obiektywnym, które nie wiążą się wprost z osobami wspólników (recesja).

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, iż wysłane w dniu 17 lipca 2001 r. przez Z. H. do W. R. pismo zatytułowane „Wypowiedzenie udziału w Spółce Cywilnej”, w którym wskazał, że w związku z brakiem możliwości dalszej współpracy na niwie spółki cywilnej, spowodowanej całkowitą utratą zaufania do W. R. jako wspólnika, na zasadzie art. 869 § 2 kc składa wypowiedzenie swojego udziału w spółce ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2001r., stanowi skuteczne wypowiedzenie umowy spółki ze wskazaną datą. Zaakcentować należy, iż wyartykułowana jako podstawa „utrata zaufania”, stanowi ważny powód w rozumieniu art. 869 § 2 k.c. i usprawiedliwia wypowiedzenie udziału bez zachowania terminów wypowiedzenia.

Zauważyć przy tym można, iż zmanifestowana przyczyna wypowiedzenia umowy spółki ujawnia istniejący pomiędzy wspólnikami konflikt, który z istoty nie sprzyjał płynnemu zakończeniu współpracy. Stąd też, oceniając wartość dowodową wysłanego w dniu 30 sierpnia 2002 r. przez pełnomocnika Z. H. do W. R. pisma zatytułowanego „Rozwiązanie umowy spółki cywilnej”, należy uwzględnić, iż przy skonfliktowaniu stron zrozumiałym jest wątpliwość, co do dalszego istnienia spółki cywilnej. Nie bez znaczenia jest jednak, iż skarżący nie kwestionuje co do zasady faktu rozwiązania umowy spółki na podstawie art. 869 § 2 k.c., a pod wątpliwość poddaje wyłącznie datę w jakiej do tego doszło, argumentując, że skoro złożone zostało drugie oświadczenie, to znaczy, że pierwsze nie wywołało skutków prawnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego takie wnioskowanie jest jednak nieuprawnione. Złożone oświadczenia wywołują skutki prawne, chyba że składający podejmie działania zmierzające ku uchyleniu się od nich. W stanie faktycznym sprawy nie ujawniły się jednak żadne okoliczności, który świadczyłyby o podjętej chociażby próbie uchylenia się przez Z. H. od złożonego w piśmie z dnia 17 lipca 2001r. oświadczenia woli. W konsekwencji zaś należy podkreślić, że pozbawione jest doniosłości prawnej oświadczenie o rozwiązaniu umowy spółki cywilnej w sytuacji, gdy na skutek pisma wysłanego w dniu 17 lipca 2001 roku, spółka cywilna de facto od roku już nie istnieje.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął datę rozwiązania spółki cywilnej na dzień 31 sierpnia 2001r. i uwzględniając tę okoliczność zmienił zaskarżoną decyzję ograniczając odpowiedzialność Z. H. z tytułu nieopłaconych składek do tej daty. Innymi słowy, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, których nie wzruszają podniesione zarzuty apelacji. Innymi słowy zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.